

ਨਿਪਾਹ ਵਾਇਰਸ ਸੰਕਰਮਣ

ਨਿਪਾਹ ਵਾਇਰਸ ਸੰਕਰਮਣ ਇੱਕ ਉਭਰਦੀ ਜਾਨਵਰ-ਮਨੁੱਖ ਸੰਕਰਮਕ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ। ਫਲ ਚਮਗਿੱਦੜ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਛਾਣ 1998-99 ਵਿੱਚ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸੂਰ ਪਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਸੂਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਣ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੂਰਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ, ਬੱਕਰੀਆਂ, ਭੇਡਾਂ, ਬਿੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਪਾਹ ਵਾਇਰਸ ਸੰਕਰਮਣ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕੋਪ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਕਰਮਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨਾਲ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਸਾਹ ਰਾਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖੂਂਦਾਂ, ਨੱਕ ਦੇ ਝਰਾਂ ਅਤੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਨਾਲ ਵੀ ਫੈਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਲ ਜਾਂ ਫਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੱਚਾ ਖਜੂਰ ਦਾ ਰਸ), ਜੋ ਸੰਕਰਮਿਤ ਚਮਗਿੱਦੜਾਂ ਦੇ ਪਿਸ਼ਾਬ, ਮਲ, ਜਾਂ ਲਾਰ ਨਾਲ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਕਰਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦੂਸ਼ਿਤ ਖ਼ਾਕ ਅਤੇ ਮਲ-ਮੂਤਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਪਰਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਸੰਕਰਮਣ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਲੀਨਿਕਲ ਲੱਛਣ

ਮਰੀਜ਼ ਲੱਛਣ-ਰਹਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿੱਚ ਫਲੂ ਵਰਗੇ ਲੱਛਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੁਖਾਰ, ਸਿਰ ਦਰਦ, ਉਲਟੀਆਂ, ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਖਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਦ। ਹੋਰ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਕਰ ਆਉਣੇ, ਹੰਝਲਾਪਣ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਮੂਨੀਆ, ਦੌਰੇ, ਐਨਸੇਫੈਲਾਈਟਿਸ, ਕੋਮਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੌਤ ਵਰਗੀਆਂ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਸ ਮੌਤ ਦਰ ਲਗਭਗ 40% ਤੋਂ 75% ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮਰੀਜ਼ ਐਂਕਿਊਟ ਐਨਸੇਫੈਲਾਈਟਿਸ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 20% ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਨਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇੰਕਿਊਬੇਸ਼ਨ ਅਵਧੀ

ਲੱਛਣ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ 4-14 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ 45 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਨਿਪਾਹ ਵਾਇਰਸ ਸੰਕਰਮਣ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਲਾਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਸਹਾਇਕ ਦੇਖਭਾਲ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਰੋਕਥਾਮ

ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਿਪਾਹ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਸੰਕਰਮਣ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਕੋਈ ਵੈਕਸੀਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਪਾਹ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

- ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚਮਗਿੱਦੜਾਂ, ਖੇਤੀ ਕੀਤੇ ਸੂਰਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ, ਪਾਲਤੂ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਬਿੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਤੋਂ ਬਚੋ।
- ਉਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ ਜਿੱਥੇ ਚਮਗਿੱਦੜਾਂ ਦੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਚੰਗੀ ਨਿੱਜੀ ਸਫਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ; ਤਰਲ ਸਾਬਣ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਹੱਥ ਧੋਵੋ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਲ/ਸੂਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਬਿਮਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।
- ਚੰਗੀ ਭੋਜਨ ਸਫਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ; ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋ ਕੇ ਅਤੇ ਛਿੱਲ ਕੇ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚਮਗਿੱਦੜ ਦੇ ਕੱਟਣ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਖਾਓ। ਖਜੂਰ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਕੱਚਾ ਰਸ, ਟੌਡੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਸ ਪੀਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ।

ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੇ ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਏ ਸੰਕਰਮਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਹਰ ਸਮੇਂ ਸੰਕਰਮਣ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਲਾਗੂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸੰਸਕਰਣ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਹੈ। ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸੰਸਕਰਣ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਬਲ ਰਹੇਗਾ।

Translated version is for reference only. In case of discrepancies between translated version and English version, English version shall prevail.

324 ਫਰਵਰੀ 2026 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ (Revised on 24 February 2026)